



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ  
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός Γνωμοδότησης: 293/2017  
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ  
ΤΜΗΜΑ ΣΤ΄  
Συνεδρίαση της 20<sup>ης</sup> Δεκεμβρίου 2017.**

**Σύνθεση:**

**Πρόεδρος :** Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

**Μέλη:** Ιωάννης Διονυσόπουλος, Αντιπρόεδρος ΝΣΚ, Παρασκευάς Βαρελάς, Γεώργιος Κανελλόπουλος, Βασιλική Τύρου, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Γαρυφαλλιά Σκιάνη, Γεώργιος Ανδρέου, Ευαγγελία Σκαλτσά, Βασίλειος Κορκίζογλου, Χαράλαμπος Μπρισκόλας και Νικόλαος Καραγιώργης, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

**Εισηγητής:** Περικλής Αγγέλου, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο).

**Αριθμός Ερωτήματος:** Το έγγραφο με αριθμό πρωτ. 2397/30-10-2017 ΕΦΚΑ Δ/ΝΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΠΑΡΟΧΩΝ ΟΠΑΔ.

**Περίληψη ερωτήματος:** Ερωτάται εάν οι συνταξιούχοι και οι εν ενεργεία υπάλληλοι του τέως Ταμείου Υγείας Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ΤΥΔΚΥ), στους οποίους έχουν γίνει κρατήσεις καταβολής συμπληρωματικού εφάπαξ του ΠΔ 574/1979 έχουν σήμερα την δυνατότητα να ζητήσουν την επιστροφή των εισφορών αυτών ως αχρεωστήτως καταβληθεισών, δεδομένου ότι εξέλιπε ο δικαιολογητικός λόγος, για τον οποίο γίνονταν οι κρατήσεις.

=====

Για το παραπάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Στ΄ Τμήμα) γνωμοδότησε ως εξής:

**Ιστορικό**

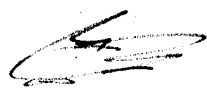
1. Με την διάταξη του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 1422/1984 ορίστηκε ότι ο κλάδος Ασφάλισης κατά της Ασθενείας των Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων που είχε συσταθεί με τις διατάξεις του άρθρου 19 του α.ν. 796/1948, απετέλεσε αυτοτελές νομικό πρόσωπο

δημοσίου δικαίου από την σύστασή του και μετονομάστηκε σε «Ταμείο Υγείας Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων» ( εφεξής ΤΥΔΚΥ). Σήμερα, ο φορέας αυτός έχει ενταχθεί στον Ενιαίο Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης ( εφεξής ΕΦΚΑ) ως Τομέας Ασφαλισμένων Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων. Οι τακτικοί υπάλληλοι του φορέα αυτού ήσαν ασφαλισμένοι στον κλάδο Πρόνοιας του (τέως) Ταμείου Ασφάλισης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων ( εφεξής ΤΑΔΚΥ) για την χορήγηση εφάπαξ βοηθήματος. Ο φορέας αυτός εντάχθηκε ως κλάδος Πρόνοιας στο Ταμείο Προνοίας Δημοσίων Υπαλλήλων( εφεξής ΤΠΔΥ), με την μορφή του Τομέα Πρόνοιας Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων ( εφεξής ΤΠΔΚΥ). Σήμερα η εφ άπαξ παροχή χορηγείται από το νπδδ με την επωνυμία «Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και εφ άπαξ Παροχών(στο εξής ΕΤΕΑΕΠ).

2. Με την διάταξη του άρθρου 1 Π.Δ. 674/1979 και προς επιβοήθηση των τακτικών υπαλλήλων του τέως ΤΥΔΚΥ ορίστηκε ότι εφόσον το εφάπαξ βοήθημα που θα λάβουν αυτοί από το Ταμείο τους, υπολείπταν της αποζημίωσης (εφάπαξ βοηθήματος) που χορηγείται στους τακτικούς υπαλλήλους των ν.π.δ.δ., κατά τους ορισμούς του θεσμικού νόμου 103/1975, τότε, την χρηματική διαφορά θα την κάλυπτε το Ταμείο τους. Με την διάταξη του άρθρου 2 π.δ. 674/1979 είχε προβλεφθεί ότι επί των αποδοχών των υπαγομένων στην ρύθμιση του π.δ. υπαλλήλων, επιβαλλόταν κράτηση ποσοστού 1% υπέρ του τέως ΤΥΔΚΥ, προς σχηματισμό του ασφαλιστικού κεφαλαίου.

3. Μεταγενέστερα και επειδή οι λόγοι για τους οποίους είχε εκδοθεί το π.δ. 674/1979 (ανισότητα στο ύψος του καταβαλλομένου εφάπαξ βοηθήματος) εξέλιπε, με την διάταξη του άρθρου 32 του ν. 4331/2015 το ανωτέρω π.δ καταργήθηκε. Στο μεταξύ με την διάταξη του άρθρου 58 παρ. 6 εδ. α' του ν. 3518/2006 καταργήθηκε το π.δ 673/1979, δυνάμει του οποίου, κατ' αντίστοιχο τρόπο, είχαν επεκταθεί οι διατάξεις του ν. 103/1975 και επί των τακτικών υπαλλήλων του Τ.Α.Δ.Κ.Υ. Στην διάταξη του β' εδαφίου της παραπάνω παραγράφου είχε λάβει πρόνοια ο νομοθέτης να ορίσει ότι το ποσό που είχε καταβάλει κάθε υπάλληλος του τέως ΤΑΔΚΥ για τον σχηματισμό του σχετικού κεφαλαίου, από την ημερομηνία υπαγωγής του στο καθεστώς του ν. 103/1975, μέχρι την κατάργηση του διατάγματος αυτού, επιστρέφεται στους δικαιούχους άτοκα. Τέτοια ρύθμιση όμως για τους τακτικούς υπαλλήλους του τ. ΤΥΔΚΥ στην αντίστοιχη διάταξη του άρθρου 32 ν. 4331/2015 δεν περιελήφθη.

4. Οι ενδιαφερόμενοι υπάλληλοι στους οποίους γινόταν η κράτηση για την καταβολή του συμπληρωματικού εφάπαξ με αιτήσεις τους έχουν ζητήσει την επιστροφή των ήδη καταβληθεισών εισφορών, εξαιτίας του γεγονότος ότι οι εισφορές αυτές δεν θα τύχουν



ΓΧ

κάποιας ανταπόδοσης. Η αμφισβήτηση για το εάν οι τακτικοί υπάλληλοι του τ. ΤΥΔΚΥ εδικαιούνται (και αυτοί) επιστροφής των ποσών που είχαν καταβάλλει για τον σχηματισμό του αντίστοιχου ασφαλιστικού κεφαλαίου οδήγησε την Υπηρεσία στην υποβολή του σχετικού ερωτήματος και συγκεκριμένα η Υπηρεσία προβληματίζεται εάν υπάρχει δυνατότητα, επιστροφής των αχρεωστήτως καταβληθεισών εισφορών στους ενδιαφερόμενους υπαλλήλους οι οποίοι κατέστησαν συνταξιούχοι είτε πριν είτε μετά την κατάργηση του Π.Δ. 674/1979, καθώς και στους εν ενεργεία μέχρι σήμερα υπαλλήλους, στους οποίους, κατ' όμοιο τρόπο, έχουν γίνει κρατήσεις μέχρι την κατάργηση του εν λόγω π.δ. (9-7-2015), για τους οποίους τίθεται επίσης θέμα επιστροφής των καταβληθεισών εισφορών.

### **Νομοθετικό Πλαίσιο**

5. Με την διάταξη του άρθρου 1 παρ. 1 ν. 103/1975 «περί καταβολής εφάπαξ χρηματικού βοηθήματος επί του ως εκ της υπηρεσίας αποχωρούντος λόγω συνταξιοδότησεως υπαλλήλους ΝΠΔΔ απάσης της χώρας» ( Α' 167), όπως τροποποιήθηκε με την διάταξη του άρθρου 15 παρ. 1 ν. 2079/1992 (Α'142), ορίζονται τα ακόλουθα: «Στους τακτικούς υπαλλήλους των Ν.Π.Δ.Δ. που δεν υπάγονται στην ασφάλιση Ταμείου Πρόνοιας ή Κλάδου Πρόνοιας ή στον ν. 513/1968 ( 186 Α) "περί καταβολής αποζημιώσεως στους εκ υπηρεσίας αποχωρούντες λόγω συνταξιοδότησεως υπαλλήλους Ν.Π.Δ.Δ. αρμοδιότητας Υπουργείου Γεωργίας» που αποχωρούν ή απολύονται από την υπηρεσία και δικαιούνται σύνταξη γήρατος ή αναπηρίας καταβάλλεται από τα νομικά πρόσωπα από τα οποία αποχωρούν ή απολύονται αυτοί, αναλόγως των ετών υπηρεσίας τους, εφάπαξ χρηματικό βοήθημα υπολογιζόμενο επί των τακτικών αποδοχών τους κατά τον εξής τρόπο.....».

6. Με τις διατάξεις των άρθρων 1 και 2 του π.δ. 674/1979 περί επεκτάσεως, των διατάξεων του ν. 103/75, -όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με το άρθρο 5 του ν. 854/1978- και επί του τακτικού προσωπικού του κλάδου Ασφάλισεως κατά της Ασθενείας των Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων ( Α' 196), το οποίο π.δ εκδόθηκε δυνάμει της διάταξης του άρθρου 3 εδ. β' Ν. 103/1975, ορίζονταν τα ακόλουθα:

#### **«Άρθρο 1**

1.Οι τακτικοί υπάλληλοι του Κλάδου Ασφάλισεως κατά της Ασθενείας των Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων οίτινες τυγχάνουν υποχρεωτικώς ασφαλισμένοι στο Ταμείο Ασφάλισεως Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, παρ' ου λαμβάνουν εφάπαξ βοήθημα, άμα τη συνταξιοδότησει των δικαιούνται, εφόσον το εν λόγω βοήθημα υπολείπεται της αποζημιώσεως της προβλεπομένης υπό του Ν. 103/75, ως ούτος ετροποποιήθη υπό της παρ. 1 του άρθρου 5 του Ν. 854/78, να λάβουν παρά του κλάδου την προκύπτουσα

διαφοράν μεταξύ του εφάπαξ βοηθήματος του Ταμείου Ασφαλίσεως Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων και δια τους ως άνω νόμου καθοριζομένης αποζημιώσεως».

#### Άρθρον 2

Επί των αποδοχών των υπαγομένων εις την ρύθμισιν του παρόντος υπαλλήλων, αι οποίαι καθορίζονται υπό του άρθρου 2 του Ν. 103/75 ως τούτο αντικατεστάθη υπό της παρ. 3 του άρθρου 5 του Ν. 854/78 επιβάλλεται κράτησης εκ ποσοστού 1% υπέρ του Κλάδου Ασφαλίσεως κατά της Ασθενείας των Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων εφαρμοζομένων αναλόγως και των λοιπών διατάξεων του άρθρου τούτου».

7. Με την διάταξη του άρθρου 32 του ν. 4331/2015 «περί μέτρων για την ενασχόληση των Ατόμων με Αναπηρία (ΑΜΕΑ), την απλοποίηση της λειτουργίας των Κέντρων Πιστοποίησης της Αναπηρίας (Κ.Ε.Π.Α.), καταπολέμησης της εισφοροδιαφυγής και συναφή ασφαλιστικά ζητήματα και άλλων διατάξεων» (Α' 69/02-07-2015) ορίζεται ότι: «Το π.δ. 674/1979 (Α' 196) καταργείται».

8. Με τις διατάξεις των άρθρων 38 παρ. 1 εδ. α και παρ 2, 43 παρ.1, 56 παρ. 1 εδ. α και παρ 2, και 58 παρ. 1 .του ν. 2084/1992 «Περί Αναμορφώσεως της Κοινωνικής Ασφάλισης και άλλες διατάξεις» ( Α' 165) ορίζονται τα ακόλουθα”.

#### Άρθρο 38

1. ...εδ. α: «Στον ασφαλισμένο σε κάθε φορέα ασφάλισης πρόνοιας απονέμεται εφάπαξ βοήθημα, εφόσον έτυχε κύριας σύνταξης λόγω γήρατος ή οριστικής αναπηρίας από οποιοδήποτε φορέα και πληροί τις λοιπές προϋποθέσεις του οικείου Ταμείου».

2. Στους μη δικαιούμενους Εφάπαξ βοηθήματος κατά την αποχώρηση από την εργασία ή το επάγγελμα για το οποίο ασφαλίστηκαν σε φορέα πρόνοιας για χρόνο ασφάλισης τουλάχιστον τριών (3) ετών ή σε περίπτωση θανάτου αυτών στα πρόσωπα που αναφέρονται στην παρ. 1, εφόσον ο θανών είχε συμπληρώσει τον παραπάνω χρόνο ασφάλισης, μετά από αίτησή τους, η οποία υποβάλλεται οποτεδήποτε, επιστρέφονται οι ατομικές τους εισφορές, εντόκως, από το χρόνο είσπραξής τους με ετήσιο επιτόκιο 8% για κάθε χρόνο. Αύξηση ή μείωση του επιτοκίου γίνεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων». {όπως αυτή αντικαταστάθηκε από τότε που ίσχυσε με την διάταξη του άρθρου 9 παρ. 2 ν. 2335/1995 ( Α' 185)}.

#### Άρθρο 43

1.Οι διατάξεις των άρθρων 22 έως 43 του παρόντος νόμου έχουν εφαρμογή για τους ασφαλισμένους, οι οποίοι υπάγονται για πρώτη φορά στην υποχρεωτική ασφάλιση οποιοδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης από 1-1-1993 και μετά, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις. Από τις παραπάνω διατάξεις εξαιρείται ο

ΓΧ

Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (Ο.Γ.Α.) εκτός αν ορίζεται διαφορετικό στις επί μέρους διατάξεις.

Άρθρο 56 παρ. 1 εδ. α': «Στον ασφαλισμένο σε κάθε φορέα ασφάλισης πρόνοιας απονέμεται εφάπαξ βοήθημα, εφόσον έτυχε κύριας σύνταξης λόγω γήρατος ή οριστικής αναπηρίας από οποιονδήποτε φορέα και πληροί τις λοιπές προϋποθέσεις του οικείου ταμείου».

2. Στους μη δικαιούμενους Εφάπαξ βοήθηματος κατά την αποχώρηση από την εργασία ή το επάγγελμα για το οποίο ασφαλίστηκαν σε φορέα πρόνοιας για χρόνο ασφάλισης τουλάχιστον τριών (3) ετών ή σε περίπτωση θανάτου αυτών στα πρόσωπα που αναφέρονται στην παρ. 1, εφόσον ο θανών είχε συμπληρώσει τον παραπάνω χρόνο ασφάλισης, μετά από αίτησή τους, η οποία υποβάλλεται οποτεδήποτε, επιστρέφονται οι ατομικές τους εισφορές, εντόκως από τον χρόνο είσπραξής τους με ετήσιο επιτόκιο 8% για κάθε χρόνο. Αύξηση ή μείωση του επιτοκίου γίνεται με απόφαση του Υπουργού Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων». {{όπως αυτή αντικαταστάθηκε από τότε που ίσχυσε με την διάταξη του άρθρου 9 παρ. 3 ν. 2335/1995 ( Α' 185)}}

#### Άρθρο 58

1. Οι διατάξεις των άρθρων 44 έως 58 του παρόντος νόμου έχουν εφαρμογή για τους μέχρι 31-12-1992 ασφαλισμένους σε οποιονδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις. Από τις παραπάνω διατάξεις εξαιρείται ο Ο.Γ.Α., εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις».

9. Με την διάταξη του άρθρου 35 παρ.7 ν 4387/2016 ( Α 85) ορίζεται ότι: «Στους μη δικαιούμενους εφάπαξ παροχής από υπηρεσία, εργασία ή επάγγελμα, για το οποίο ασφαλίστηκαν σε ταμείο, τομέα, κλάδο και λογαριασμό πρόνοιας για χρόνο ασφάλισης τουλάχιστον τριών(3) ετών ή σε περίπτωση θανάτου αυτών στα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 3β, εφόσον ο θανών είχε συμπληρώσει τον παραπάνω χρόνο ασφάλισης, επιστρέφονται οι ατομικές τους εισφορές, ύστερα από αίτησή τους, η οποία υποβάλλεται μετά την επέλευση του ασφαλιστικού κινδύνου μαζί με την συνταξιοδοτική απόφαση, θετική ή απορριπτική, του φορέα κύριας ασφάλισης.»

#### Ερμηνεία – Εφαρμογή των διατάξεων.

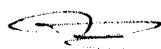
Από τις προαναφερθείσες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και του όλου νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται και την υπαγωγή σε αυτές των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη από την αρμόδια υπηρεσία, προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα .

10. Με την διάταξη του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 103/1975, όπως ισχύει, ορίζεται ότι στους τακτικούς υπαλλήλους (όλων) των ν.π.δ.δ., οι οποίοι δεν ασφαρίζονται σε κλάδο Πρόνοιας ή στις διατάξεις του α.ν. 513/1968, που αφορά στους υπαλλήλους του τέως Υπουργείου Γεωργίας, και επομένως δεν έχουν δυνατότητα να λάβουν εφάπαξ χρηματικό βοήθημα, καταβάλλεται τέτοιο χρηματικό βοήθημα, όταν αποχωρήσουν ή απολυθούν από την Υπηρεσία των και δικαιωθούν συντάξεως γήρατος ή αναπηρίας. Το σχετικό ποσό συναρτάται προς τα έτη υπηρεσίας τους και υπολογίζεται επί των τακτικών αποδοχών τους, καταβάλλεται δε από το νομικό πρόσωπο στο οποίο υπηρετούν.

11. Περαιτέρω, με την διάταξη του άρθρου 1 παρ. 1 του π.δ. 674/1979, οριζόταν ότι οι τακτικοί υπάλληλοι του (τέως) κλάδου ασφάλισης κατά της ασθένειας των δημοτικών και κοινοτικών υπαλλήλων, που ασφαρίζονται υποχρεωτικά στο ΤΑΔΚΥ, από το οποίο λαμβάνουν εφάπαξ βοήθημα, μόλις συνταξιοδοτηθούν, δικαιούνται, εφόσον το σχετικό χρηματικό ποσό υπολείπεται της αντίστοιχης εφάπαξ αποζημίωσης που προβλέπεται από τον παραπάνω ν. 103/1975, να λάβουν από τον κλάδο (ή πλέον από το ΤΠΔΥ) την σχετική διαφορά. Στη συνέχεια με την διάταξη του άρθρου 2 του ίδιου π.δ. ορίστηκε ότι επί των αποδοχών που λαμβάνουν οι υπάλληλοι, οι οποίοι υπάγονται στην ρύθμιση του παρόντος, επιβάλλεται κράτηση 1% υπέρ του κλάδου.

12. Με την διάταξη του άρθρου 32 του ν. 4331/2015, το π.δ. 674/1979 (Α' 196) καταργήθηκε από 2-7-2015. Ο λόγος κατάργησης αποτυπώνεται στην αιτιολογική έκθεση του νόμου, ως εξής: «Επειδή οι λόγοι για τους οποίους εκδόθηκε το παραπάνω διάταγμα έχουν εκλείψει, δεδομένου ότι: α) το εφάπαξ βοήθημα που λαμβάνουν οι υπάλληλοι από το ΤΠΔΚΥ τείνει να εξομοιωθεί με το εφάπαξ βοήθημα του ν. 103/75 το οποίο είναι πλέον ίσο με το εφάπαξ βοήθημα του ΤΠΔΥ και β) η τυχόν προκύπτουσα διαφορά είναι μηδενική ή κατά πολύ μικρότερη των ασφαλιστικών εισφορών που καταβάλλουν οι υπάλληλοι για το σκοπό αυτό, με την διάταξη του άρθρου 58 παρ. 6 του ν. 3518/2006 (Α' 272) καταργήθηκε το π.δ. 673/1979 και προβλέφθηκε η επιστροφή των καταβληθεισών εισφορών στους δικαιούχους του ΤΑΚΔΥ άτοκα. Για τους ανωτέρω λόγους, αλλά και για ενιαία αντιμετώπιση των υπαλλήλων του ΤΥΔΚΥ (σήμερα απασχολούμενων στον ΟΠΑΔ ή σε άλλες υπηρεσίες) με αυτούς του τ. ΤΑΔΚΥ, με την Απόφαση με αριθμό 288/10-10-2013 το Δ.Σ. του ΟΠΑΔ πρότεινε την παρακάτω διάταξη για την κατάργηση του π.δ. 674/1979 με την οποία θα καταργηθεί η σχετική κράτηση 2% επί των αποδοχών τους αλλά και η παροχή συμπληρωματικού βοηθήματος από την προαναφερόμενη προκύπτουσα διαφορά και συνεπώς δεν θα επέλθει καμία οικονομική επιβάρυνση στον Οργανισμό».

ΓΧ



13. Με τις διατάξεις του ν. 2084/1992, επιχειρήθηκε η εκλογίκευση του εθνικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και η εναρμόνισή του με τις κοινωνικές οικονομικές και δημογραφικές εξελίξεις με την θέσπιση ενιαίων κανόνων για όλους τους ασφαλισμένους στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης ανεξαρτήτως εάν απασχολούνται στον δημόσιο ή ιδιωτικό Τομέα. Σύμφωνα με τους κανόνες αυτούς οι ασφαλισμένοι υπάγονται σε δύο κατηγορίες με κριτήριο τον χρόνο υπαγωγής τους στην ασφάλιση, και συγκεκριμένα, ασφαλισμένοι πριν την 1η-1-1993 και εντεύθεν και ρυθμίζονται ζητήματα ασφαλιστικών φορέων, τα οποία ο νομοθέτης έκρινε ότι πρέπει να διέπονται από το νομικό αυτό καθεστώς.

14. Ειδικότερα με τις διατάξεις του άρθρου 38 του νόμου 2084/1992, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, σε συνδυασμό με την διάταξη του άρθρου 43 παρ. 1 εδ. α του ίδιου νόμου, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με την χορήγηση από 1-1-1993 εφάπαξ βοηθήματος στους νέους ασφαλιζομένους σε φορείς κοινωνικής ασφάλισης και συγκεκριμένα προβλέπεται ότι στους μη δικαιούμενους εφάπαξ βοηθήματος κατά την αποχώρηση από την εργασία ή το επάγγελμα, επιστρέφονται οι εισφορές τους έντοκα από τον χρόνο εισπραξής τους, με ετήσιο επιτόκιο, το ύψος του οποίου δύναται κάθε φορά να αυξάνεται ή να μειώνεται με έκδοση σχετικής υπουργικής απόφασης. Ίδιες ακριβώς διατάξεις έχουν θεσπιστεί και για τους παλαιούς ασφαλισμένους μέχρι την 31η-12-1992, με το άρθρο 56 σε συνδυασμό με την διάταξη του άρθρου 58 παρ.1 εδ. α του ίδιου νόμου.

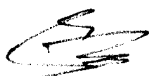
15. Κοινές προϋποθέσεις για την εφαρμογή των διατάξεων αυτών περί έντοκης επιστροφής των εισφορών των μη δικαιουμένων εφάπαξ βοηθήματος είναι: α) Η ασφάλισή τους σε φορέα πρόνοιας. Τέτοιο φορέα συνιστά σήμερα ο ΕΤΕΑΕΠ, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 35 του ν 4052/2012, β) Η ασφάλιση κατά τον χρόνο της αποχώρησης από την εργασία ή το επάγγελμα για διάστημα τουλάχιστον τριών ετών. (Ελ. Συν. Τμήμα Ι. 296/2007, 183/2005, 184/2005, ΝΣΚ 264/2012, Μεταλληνού «Η ασφάλιση και συνταξιοδότηση των νέων ασφαλισμένων» έκδ.2005,σελ 328 επ), γ) Η αποχώρηση από την εργασία ή το επάγγελμα να είναι οριστική, να μην πρόκειται δηλαδή απλώς για μετάταξη (ΝΣΚ 665/1999), δ) Η υποβολή από τον ενδιαφερόμενο σχετικής αίτησης, που κατά ρητή πρόβλεψη του νομοθέτη, μπορεί να υποβληθεί οποτεδήποτε. Καθιερώνεται δηλαδή υπέρ του δικαιούχου φυσικού προσώπου το απαράγραπτο στην ενάσκησι του δικαιώματος επιστροφής των παρακρατηθεισών εισφορών, λόγω μη θεμελίωσης δικαιώματος λήψης εφάπαξ βοηθήματος, αφού το σχετικό δικαίωμα δεν υπόκειται σε χρονικούς περιορισμούς (βλ. Ελ.Σ Ι Τμήμα 168/2005).

16. Ήδη, η διάταξη του άρθρου 35 παρ 7 εδ α' του ν 4387/2016, που ισχύει -σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 122 του ίδιου νόμου- από 12.5.2016 δίνει την δυνατότητα επιστροφής στους δικαιούχους των ασφαλιστικών εισφορών, χωρίς τόκο, και μετά από κατάθεση εκ μέρους τους αίτησης, που υποβάλλεται όμως, αφού επέλθει ο ασφαλιστικός κίνδυνος. Κατά πρόβλεψη του νομοθέτη, οι εισφορές επιστρέφονται μαζί με την συνταξιοδοτική απόφαση θετική ή όχι του φορέα κύριας ασφάλισης, υπολογίζονται δε με τον τρόπο που περιγράφεται στις διατάξεις του εδ. β του ίδιου άρθρου. Οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται σε όσους εξέρχονται από την υπηρεσία τους με οποιοδήποτε τρόπο μετά την 12.5.2016.

17. Οι διατάξεις των άρθρων 38 παρ. 2, 56 παρ. 2 του ν. 2084/1992, όπως ισχύουν και 35 παρ. 7 εδ α' του ν 4387/2016, αποτελούν κάμψη της αρχής της μη επιστροφής των ασφαλιστικών εισφορών, έστω και εάν ο ενδιαφερόμενος δεν συμπληρώνει τις προϋποθέσεις λήψης ασφαλιστικών παροχών. Ειδικότερα: Στην κοινωνική ασφάλιση, ισχύει η αρχή ότι οι ασφαλιζόμενοι που δεν συμπληρώνουν τις προϋποθέσεις λήψης των ασφαλιστικών παροχών, στερούνται του δικαιώματος επιστροφής των σχετικών ασφαλιστικών εισφορών, χωρίς εξ αυτού του λόγου να καθίσταται αδικαιολογήτως πλουσιότερος ο οικείος φορέας, καθόσον με κοινή συνεισφορά καλύπτονται οι ασφαλιστικοί κίνδυνοι μόνον εκείνων από τους ασφαλισμένους που έχουν τις νόμιμες προϋποθέσεις παροχών.

18. Η ανωτέρω αρχή, όμως, κάμπτεται, όταν με ρητές καταστατικές διατάξεις των οικείων ασφαλιστικών φορέων, είτε με άλλες διατάξεις, προβλέπεται δικαίωμα επιστροφής μέρους ή όλων των εισφορών του ασφαλιζομένου. Τέτοιες διατάξεις αποτελούν αυτές των άρθρων 38 παρ. 2 και 56 παρ. 2 του ν. 2084/1995, όπως ισχύουν σήμερα (βλ. ad hoc ΝΣΚ 665/1999 ο.π.). Περαιτέρω με την πράξη με αριθμό 228/2014 του Ι' Τμήματος Ελεγκτικού Συνεδρίου και την όμοια απόφαση 296/2007 του Ελ Σ Ι' Τμήμα έχει γίνει δεκτό ad hoc στην περίπτωση δύο παραιτηθέντων υπαλλήλων του τότε ΟΠΑΔ/ΤΥΔΚΥ και μάλιστα πριν την κατάργηση του ΠΔ 674/1979, ασφαλισμένων δε πριν την 1.1.1993, ότι εδικαιούνται έντοκης επιστροφής των εισφορών που είχαν καταβάλει προς απόληψη του συμπληρωματικού εφάπαξ ΠΔ 674/1979, αφού δεν πληρούσαν τις προϋποθέσεις προς απόληψη αυτού.

19. Στην προκειμένη περίπτωση και με υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών στα συμπεράσματα και τις διαπιστώσεις που προαναφέρθηκαν, οι απαντήσεις που πρέπει να δοθούν στα τεθέντα ερωτήματα είναι οι εξής:



cx



α) Στους εν ενεργεία μέχρι σήμερα υπαλλήλους, στους οποίους, έχουν γίνει κρατήσεις προκειμένου να λάβουν το συμπληρωματικό εφάπαξ μέχρι την κατάργηση του π.δ. 674/1979 που επισυνέβη στις 2-7-2015, τίθεται θέμα επιστροφής των καταβληθεισών εισφορών, πλην όμως δεν δικαιούνται ακόμα να αξιώσουν την επιστροφή των εισφορών που κατέβαλαν, δεδομένου ότι κατά πρόβλεψη των διατάξεων των άρθρων 38 παρ. 2 και 56 παρ. 2 του ν. 2084/1992, η απαίτηση γεννάται με την αποχώρηση των υπαλλήλων από την υπηρεσία, β) Οι υπάλληλοι οι οποίοι κατέστησαν συνταξιούχοι, είτε πριν είτε μετά την κατάργηση του π.δ. 674/1979, που επισυνέβη στις 2-7-2015, δικαιούνται να αξιώσουν την επιστροφή των ποσών που κατέβαλαν, αφού δεν είναι κρίσιμο το νομικό γεγονός της κατάργησης του εν λόγω π.δ, δεδομένου ότι η αξίωσή τους ερείδεται στο γεγονός της εξίσωσης του εφάπαξ ποσού, που χορηγείται από τον ν. 103/1975 με εκείνο που χορηγείτο από το ΤΠΔΥ, γ) Όσοι εξήλθαν από την υπηρεσία μέχρι την 12<sup>η</sup>-5-2016, δικαιούνται έντοκη καταβολή των εισφορών που κατέβαλαν ενώ όσοι εξέρχονται από την υπηρεσία, με οποιοδήποτε τρόπο μετά την 12.5.2016, η επιστροφή των καταβληθεισών εισφορών θα τους αποδοθεί άτοκα

### Απάντηση

**19.** Με βάση τα προεκτεθέντα στο τεθέν ερώτημα το ΣΤ΄ Τμήμα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους γνωμοδότησε ομόφωνα ότι:

- A) Στους εν ενεργεία μέχρι σήμερα υπαλλήλους, στους οποίους, έχουν γίνει κρατήσεις προκειμένου να λάβουν το συμπληρωματικό εφάπαξ μέχρι την κατάργηση του π.δ. 674/1979 που επισυνέβη στις 2-7-2015, τίθεται θέμα επιστροφής των καταβληθεισών εισφορών, πλην όμως δεν δικαιούνται ακόμα να αξιώσουν την επιστροφή των εισφορών που κατέβαλαν, δεδομένου ότι κατά πρόβλεψη των διατάξεων των άρθρων 38 παρ. 2 και 56 παρ. 2 του ν. 2084/1992, η απαίτηση γεννάται με την αποχώρηση των υπαλλήλων από την υπηρεσία.
- B) Οι υπάλληλοι οι οποίοι κατέστησαν συνταξιούχοι, είτε πριν, είτε μετά την κατάργηση του π.δ. 674/1979, που επισυνέβη στις 2-7-2015, δικαιούνται να αξιώσουν την επιστροφή των ποσών που κατέβαλαν, αφού δεν είναι κρίσιμο το νομικό γεγονός της κατάργησης του εν λόγω π.δ, δεδομένου ότι η αξίωσή τους ερείδεται στο γεγονός της εξίσωσης του εφάπαξ ποσού, που χορηγείται από τον ν. 103/1975 με εκείνο που χορηγείτο από το ΤΠΔΥ.
- Γ) Όσοι εξήλθαν από την υπηρεσία μέχρι την 12<sup>η</sup>-5-2016, δικαιούνται έντοκη καταβολή των εισφορών που κατέβαλαν, ενώ όσοι εξέρχονται από την υπηρεσία, με οποιοδήποτε τρόπο μετά την 12.5.2016, η επιστροφή των καταβληθεισών εισφορών θα τους αποδοθεί άτοκα

Αυτονόητο είναι ότι η αξίωση μπορεί να ασκηθεί εάν συντρέχουν αθροιστικά, σε καθένα των δικαιούχων, όλες οι προϋποθέσεις εφαρμογής των κρίσιμων διατάξεων που έχουν αναφερθεί πιο πάνω.

**ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ**

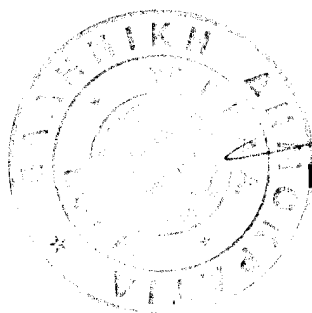
Αθήνα 15-01-2018

Ο Πρόεδρος του Στ' Τμήματος

Γ. Χαλκιά

Ιωάννης-Κωνσταντίνος Χαλκιάς

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.



Θ. Εισηγητής

Περικλής Αγγέλου

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.